

УДК 821.161.2
М81



Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Обережно! Ненормативна лексика!

Дизайнер обкладинки *Аліна Белякова*

- © Звонук Г. М., 2020
- © Hosein Shirvani on Unsplash,
Photo, обкладинка, 2020
- © Книжковий клуб «Клуб Сі-
мейного Дозвілля», видання
українською мовою, 2020
- © Книжковий клуб «Клуб Сі-
мейного Дозвілля», художнє
оформлення, 2020

ISBN 978-617-12-7687-1

Пролог

На похороні зібралось доволі багато людей — родичі, колеги, друзі, знайомі. Тому майже ніхто не помічав Рене.

«Де взагалі вони взялися?»

Рене стояла з кам'яним обличчям. Вона не могла сказати, що сумувала за загиблим чи потерпала від великого болю втрати. Навіть не гнівалася через події, що передували цьому похорону. Рене геть нічого не відчувала. Навіть радості чи полегшення, які б мали сповнювати її нутро. Їй було цілковито *байдуже*.

Вона лишень стояла й дивилася на коштовно оздоблену труну, яка була вся оповита квітами. Труна була закрита. Рене пояснила всім, що після такої трагедії, яка сталася з її чоловіком, ховати тіло у відкритій труні не можна. А тоді стала збоку й не чула геть нічого, що відбувалося навколо неї. Жінці було однаковісінько, що подумає про неї натовп, який зібрався на кладовищі. Вона не могла більше тут бути.

Рене розвернулась і пішла геть з кладовища. Здавалося, ніхто й не помітив, як вона зникла. Цікаво, що вони думають з цього приводу? Невже всі отак

запросто повірили в ту маячню, що розповіла їм Рене? В усі ті байки, що вона встигла вигадати? Навряд... Проте вона цим не переймалася. Головне, що Рене зараз тут, а він по той бік — серед мертвих.

Жінка зупинилася біля воріт цвинтаря й озирнулася. Священик продовжував читати молитву. Люди стояли з похиленими головами. Ніхто не дивився на неї. «От і добре», — подумала Рене. Зітхнула з полегшенням і вийшла за огорожу. «Тепер я справді вільна».

Розділ I

ПРОЩАВАЙ, ПАРИЖЕ

1879 рік, серпень

Коли Рене вперше побачила Томаса, вона нічого не відчувала. Спочатку їй узагалі здалося, що то якийсь подорожній переплутав двері будинку й зайшов не туди. Та її батько Габріель був дуже привітний з ним і наказав Рене та її сестрі Хлої спуститися до вітальні й почастивати гостя.

Дівчата були добре виховані й увесь час усміхалися. Мати завжди навчала доньок чемно поводитися з будь-ким. Чоловік відрекомендувався сестрам, і вони неабияк здивувалися, дізнавшись, що Томас Браунінг приїхав із самої Англії. «Він добре володіє французькою», — заважала про себе кожна з сестер.

Трохи згодом, коли вже настав час вечері й Рене звикла до присутності незнайомця, вона почала помічати дещо незвичайне. Він поводив себе так, ніби давно знає батька, хоча було очевидно, що вона з сестрою і мати бачать його вперше. До того ж він часто кидав погляд то на Рене, то на Хлою, при цьому щось шепочучи на вухо батькові.

Рене не подобалось, як поведив себе незнайомиць. Йй здавалося, що в ньому криється якась прихована загроза. Але батько всміхався до нього й намагався будь-що догодити чоловікові, тому дівчина вирішила, що немає приводу для хвилювань.

Після вечері дівчата разом з матір'ю Еммою зібралися у вітальні, щоб, як завжди вечорами, читати одна одній історії. Поки жіноча половина розважалась біля каміна, мсьє Жерар із містером Браунінгом зачинилися в кабінеті — нібито через якісь невідкладні справи. І хоч дружина намагалася вмовити чоловіка й гостя приєднатися, обидва чемно відмовилися.

Сестри читали Шекспіра в оригіналі, а мати слухала й виправляла деякі помилки (варто сказати, що сім'я Жерарів була дуже освічена, тож, окрім французької, усі знали англійську, латину й трохи німецьку). Дівчата завжди багато читали, любили вивчати мови, могли дискутувати на рівні з чоловіками, якщо дозволяли обставини. Завважимо, що Емма працювала в редакції, тож за вдало підібраним слівцем у кишеню не лізла — тут вона була вже професіоналкою. Мадам Жерар змалку навчала доньок етикету, привчала до хазяйновитості та вихованості. Адже кожна з них у майбутньому мала би стати гарною дружиною й матір'ю. А освіченість та вихованість грали не останню роль у стосунках з майбутніми чоловіками в подружньому житті. Тому Емма завжди піклувалася про виховання Рене та Хлої.

Раптом жінки почули якийсь гуркіт. Їхнє помешкання було невелике, тож жодних сумнівів у тому, що звуки лунали з батькового кабінету, не виникло. Вони презирнулися, не розуміючи, що коїться. Мати зреагувала першою.

— Піду гляну, що там.

Ця маленька витончена жіночка, що на зріст ледве сягала ста п'ятдесяти сантиметрів, хутко схопилася з дивану, мов пир'їнка. Каштанові кучері підстрибували в такт дрібним крокам жінки. Її вишукана зачіска була прикрашена гребінцем із квітами. На щоках пашів рум'янець, а губи були пофарбовані в рожевий колір. Попри свій вік, сорок вісім років, Емма Жерар не забувала доглядати за собою. Адже вона була дружиною для свого чоловіка й матір'ю для доньок — взірцем їхнього майбутнього заміжнього життя. Мадам Жерар завжди вдягала нову гарненько випрасувану та вичищену сукенку, хоча й не мала їх забагато у своїй шафі. Емма навчала дівчат, що чоловіки кохають очима. Але не потрібно через те втрачати розум і забувати читати книжки або ж вивчати щось нове, бо ж дурепи їм також не до смаку.

Сама пані Жерар завжди мріяла стати відомою письменницею. Читаючи книги сучасників чи попередників, вона завжди захоплювалась тим, як дивовижні історії можуть змінювати кругозір, думки, а подекуди й життя людей. Та доля Емми склалася так, що вона обрала замість кар'єри сім'ю й жодного разу про те не пожалкувала. Часи були такі, що жінкам не доводилося багато вибирати, але, на щастя, її чоловік був не з того кола деспотів, котрі позбавляють права вибору. Саме тому Емма мала змогу влаштуватися до місцевої типографії, де передруковувала рукописи інших авторів для газети. А коли дозволяв час відпочити від повсякденних справ, Емма писала власні коротенькі оповідання про життя.

З кабінету було чути чоловічу розмову на підвищених тонах. Емма зупинилася, обертаючись до доньок.

— Мамо, може, не треба? — тепер піднялася Хлоя, старша із сестер. — Якщо ти туди увірвешся, батько точно не зрадіє!

Рене відчувала, що відбувається щось неправильне. Недарма вона мала те дивне відчуття щодо незнайомця. Але чому так поводив з ним себе батько? Що їх пов'язує? І чи пов'язує взагалі? Рене сиділа з книжкою в руках і не могла второпати, у чому ж справа. Її мати так і стояла, застигши перед самими дверима, не наважившись зайти всередину, а сестра, підвівшись, дивилась на матір, ніби благаючи, щоб та не втручалася в справи батька.

Аж тут відчинилися двері й до вітальні вийшов батько з усміхненим обличчям. Та Рене помітила, що та усмішка натягнута й нещира. «Щось точно сталося!» — промайнуло в голові у дівчини.

— Я проведу містера Томаса Браунінга до його карети. — І батько чемно пропустив гостя вперед. Але той не поспішав. Спочатку він підійшов до Емми й поцілував їй руку на прощання, як це заведено в поважному товаристві.

— Хлоє, — уклонився він, — Рене, — дівчині здалося, що він зиркнув на неї якимось особливо, — був радий знайомству. — І чоловік попрямував до парадних дверей.

Щойно Габріель зачинив за ним двері, як усі одразу кинулися до батька із запитаннями, що ж сталося в кабінеті. Але той лише побажав усім доброї ночі й пішов нагору спати.

У своїй кімнаті дівчата розплітали зачіски одна одній перед сном і обговорювали день, що минав. Хлоя, копія батька — висока, худорлява, світле волосся по пояс — завжди холоднокровно оцінювала життєві ситуації.

Старша сестра підтримувала Рене за будь-яких обставин, тож і зараз намагалася вгамувати її сумніви.

Рене з сестрою довго не могли заснути, гадаючи, що ж насправді сталося між чоловіками. Але, трохи повигадувавши, дівчата змінили тему на більш приємну. Обидві вже були на виданні й не раз приймали вдома кавалерів, які приходили свататися. На щастя, батько мав з дівчатами довірливі стосунки, вони ділилися секретами й могли щиро поговорити. Доньки були дуже вдячні обом батькам за те, що їх не змушували виходити заміж силою за нелюбих, як це було заведено в інших сім'ях, заради підвищення рівня статків чи статусу. У родині Жерарів на першому місці були сімейні цінності й стосунки між її членами, а вже потім соціальні, тож Габріель давав змогу дівчатам вибирати. Як не дивно, Рене, яка була молодша за сестру на чотири роки (тієї уже було двадцять чотири), першою вирішила, за кого хоче вийти заміж.

Вона ніколи не думала, що можна відчувати щось подібне до людини, яку побачила в житті лише раз. Джек Вайт, який приїхав з Лондона навчатись до Парижа, помітив дівчину в одному з парків. Як він сам казав, вона його заворожила, коли читала Шекспіра. Він не був графом чи якимось лордом, але дівчині цього й не було потрібно. Того вечора, щойно він пішов з їхнього дому, Рене одразу сказала батькові, що вийде лише за нього і що Габріель може більше нікого не кликати до оселі. А потім Рене ще й дізналася, що вони навчаються в одному університеті.

Його очі полонили її. Такі глибокі й бездонні, темно-сині, немов море, в якому хотілося потонути. А його манера триматися на людях просто вражала — здавалося,

що його виховували в королівському палаці. Аж ні, простий хлопчина зі звичайними статками, як і її сім'я.

Коли він говорив, то Рене відчувала щирість цих слів, і ніщо не тривожило й не лякало. «Він ніби янгол, що зійшов з небес», — любила повторювати потім Рене сестрі. Дівчина не могла дочекатися наступного разу, коли мав прийти Джек. І, здавалось, такий довгоочікуваний день уже майже настав, але до нього була ще ціла ніч!

— Хлоє, як думаєш, він зробить мені пропозицію? — Дівчата лежали в ліжку й не могли заснути. — Якщо він цього не зробить, мені здається, що я сама ладна йому про це сказати.

— Чи ти з глузду з'їхала, Рене? Хто ж так робить? Треба дочекатись! — Хлоя повернулася на бік і глянула на сестру, яка не могла зімкнути очей. — Зробіть, сестричко, обов'язково зробіть!

І обидві усміхнулись.

— А тепер треба спати, а завтра вставати раненько, щоб зробити з тебе лялечку перед приходом Джека. Адже це тяжка робота — навести марафет. — І сестри тихенько захихикали.

Наступного ранку так усе й сталося, як казала Хлоя. Дівчата встали якомога раніше, прийняли ванну, гарненько розчесали волосся, зробили одна одній зачіски, вдягнули свої найкращі сукні й зійшли вниз до сніданку. Хлоя намастила Рене найдорожчими парфумами, котрі в них лиш були. Габріель подарував їх одразу всім жінкам на Новий рік, і жіноча половина родини користувалася ними лише на свята. А ось і привід. У волосся Хлоя вплела Рене коштовну брошку з білим камінням, а у вуха почепила такі ж сережки. Трохи рум'ян

на щоки та губи — і Рене було годі впізнати. Хлоя раділа за меншу сестру, немов сама виходила заміж. Адже вони з сестрою ділили все на світі — немов близнючки.

— Bonjour! — В один голос привіталися сестри, але усмішки зникли з їхніх облич в одну мить, щойно вони побачили своїх похмурих батьків за обіднім столом.

— Мамо, тату, що сталося? — Серце Рене забилося з усіх сил. «Невже Джек відмовився від своїх слів і я не вийду заміж? Ні, не може цього бути!» Дівчина не хотіла вірити тому, що вже майже заповонило її серце, і на очі почали навертатися сльози.

— Скажіть! Це Джек? Він відрікся від свої слів? Скажіть, будь ласка! Я не витримаю.

Мати підняла очі на доньок і, зітхнувши, мовила:

— Дівчата, сядьте. Батько має вам дещо сказати. Ні, Рене, це не стосується Джека.

Сестри сіли за стіл. «Дякувати Богу! Я знала, що він не поступиться! Він не такий! Не такий». Але дівчина бачила, що щось трапилось, а тому її радість була швидкоплинною й змінилася новими хвилюваннями. Щось не так, і це стосується всієї сім'ї!

Сива голова підвелася, погляд батька впав на доньок. Каламутні очі чоловіка дивилися ніби крізь дівчат. Набряки під очима здавалися ще важчими через смуток, що сповнював обличчя Габріеля. У куточках очей стояли сльози.

— Донечки мої! Ви ж знаєте, як я вас люблю! — почав Габріель, і цей початок Рене зовсім не сподобався. — Я не хотів, щоб так вийшло, але це сталося, і я не можу цьому зарадити. Ви всі знаєте, що я тривалий час працюю в банку. Але наш банк збанкрутував і тепер я безробітний. — Батько взявся за голову й опустив її на